

# Zeruko ARGIA

IDAZKOLA TA BANAKOLA: OKENDO, 22 - SAN SEBASTIAN - TEL. 26666 - PREZIOA 4 PEZETA

## EUSKALTZAINDIAREN UZTAILLEKO BILLERA

### Eskoletako liburuak, Ministroari eskea'ta Alfabetizazio gai berezienak

Betiko otolitzak eman dio asiera il ontako billerari. San Martin, Euskaltzaindi'ko idazkariak, irakurri du, urrengo, aurreko illeko billeraren agiria, denak ontzat emanaz.

#### ESKOLETAKO LIBURUAK

Euskal ikastoletako liburuak eskatzen genituan Garagarilleko billerari, eta asi gero erantzunak artzen. Tudela'tik dator eskutitz bat, ango jesulagun batek Bigarren Irakaskintzarako egina dituen liburu batzuek situatuz. Xalbador Garmendia, apazak ere ba-du ikastoletako beste bat eta Lekuona apazak, Seminarioan diran beste liburu batzuen berri ere ematen digu.

Euskaltzaindiak ba-du ortarako Batzorde bat aukeratua ta texto olek eskuan nai lituzko, aztertzeke. Kopiak eskatzea erabakitzen da.

#### MINISTROARI ESKEA

Udaran, Donosti'ra etortzeko da Ministroa, ta Euskaltzaindi'k aukeratu orf, bere eskea berritzeko artu nai du. Pedro Irizar jaunaren bitartez egina da berarekin itzez-itzez ari-tzeko baimena. Ta al dala onela egingo da, euskera irakaskintzan sar dezaten lenbailen.

«Amigos del Pais»-koen buru dan Alvaro Valle Lersundi'k eskutitz bat egin dio Euskaltzaindiari, au esanaz: ongi ba-deritzio Euskaltzaindiari, bera ere gurekin batuko dala Ministroari eske ori egiteko. Asmo au onartua izan da, ta Batzordekoak Valle jaunarekin egon dituzela, erabakitzen da.

#### ALFABETIZAZIO DALA-TA

Londik esana zan, nola gazte talde bat euskaldunei euskeraz irakurtzen eta idazten erakusteko asmo-tan dan. Auek San Telmo'n eskatzen zuten lekua lan orri laguntzeko.

Leku ori «Amigos del Pais»-koena da ta onok gogoz eman du toki ori bear dana egiteko.

Etخابuru jaunak ere eskutitz bat egin digu, «ANDANA» itza aztertuz.

#### BILBO'KO EUSKAL IKASTOLA ZABALTZEN

Irigolen Alfonso jaunak, herri on bat ematen digu: Bilbo'n ba-da AZ-KUE zanaren izeneko euskal-ikasto-

la bat, ofizialki ezagutua. Ikastetxe onek bere lana geltu egin du ta toki berriak eskatzen zituan. Ortarako, ikastetxearen alboan dagoen beste etxe batean alogeran leku herri ori artu du; ta orain ikastetxeak lengo lekuak beste ainbeste zabaldu ditu. Beraz len alako bi da orain ikastetxea.

#### EUSKAL ANDEREÑOAK LAGUNTZAILLE

Ikastoletako lana ero-sago egiteko, irakaskintzan ari diran nexka mailtrak Euskaltzaindiari ekarri nai dira. Ikastoletako Euskaltzaindiak izendatuta duan Batzordeak, euskal-ikastoletan erakusten ari diranen itza entzun nai luke, bear dan guzta tajuz antolatzeko. Aitatu dira nexka batzuen izenak, eta bata ta beste-ari idaztekotan gelditu dira.

Irakasleei laguntzen ari diran zen-bait jaunen izenak ere aitatu dituzte ta auel ere gure asmoen kontu emango zale.

#### TXOSTENAK

Satrustegi apaiz naparrak, bere lan bat irakurtzen du. Ortan «di» atzikia aztertzen du luze ta zabal. Pozik entzun diote euskaltzain lagunak, eta lan ori EUSKERA aldizkarian argitatzeko ontzat ematen da.

Alfabetizazioaz, San Martin jaunak itzegiten du. Ortan ari dan taldeak izlari batzuek nai lituzke, euskal-literaturaz zerbait adierazo dezaketenen az, ikasteko. Ortarako izlariak aukeratu dituzte.

Lartzabal apaizak, Bidasoz aruntzako Euskalerrian gai ontan zer egin dan adierazi digu. Lizundia jaunak ere beste ainbeste egin du, Bizkai aldean zer egin dan agertuz.

#### TORIBIO ALTZAGA SARIA

Berriro sari au ematekoak dira aurten. Saria erabakitzeke balia, malkoak, juezak, erabaki bearra zegoen. Auek, Lartzabal, Beobide ta Aresti izan zitezkeela esan zan.

Beobide jaunak Euskal-Teatroaz iru egunetan Zaldibar'ko errian egin diran batzaldiak aitatu ditu. Ango lanak nola izan diran, eta batzore Ricardo Salvat katalandar gazteak nolako laguntza ta erakutsiak eman dituan agertuz. Asmo aundiak dira ontaz, eta aurrena norbaitezuek gai au ikastera bialdu bearko dirala dio, euskal-teatroak aurrera egin dezan.

Erkiaga Eusebio'k diru-kontuak bialdu dizkigu. Onela Euskaltzaindi'k Donostia'n eta Bilbo'n dituan txanponen berri jakin degu.

Jakin degu ere Napsarroa'n nola salatzen diran euskera alde. Onela jakin degu Zangotza'ko Lore Jokotat, euskal olerkiak ere sartu dirala. Iru sari izango dira, beste leku batean esaten degunez.

Orrez gain, Iruñe'n «SEMANA INTERNACIONAL DE ESTUDIOS» barruan euskerari ere lekua eman dituzte. ASTE au Abuztuaren 28'tik Aotzuaren 3 arte izango da. Abuztuaren 31'garrenean, eguadiako amabiterdian ENSKAL MEZA emango dute.

Betiko otolitez bakatu da onela il ontako Billers.

#### AMILLAITZ



## Euskaldunen alfabetizazioa

### Herri literaturaren emaitza

...there are few things in which a nation reveals its character so fully as in its folk-literature.

Rodney A. Gallop

A Book of the Basques

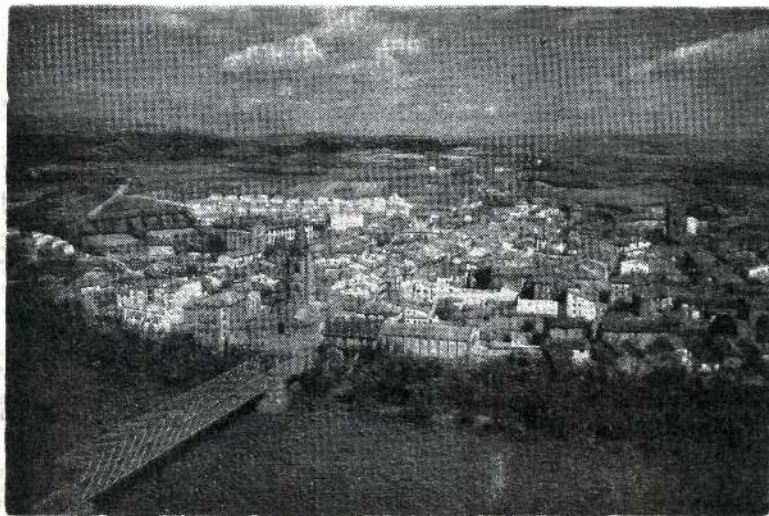
(...gauza gutxi dira aberri batek bere aztura hain naro agertzen duena bere herri literaturan bezala).

Gure herri literatura beste edozein herrirena bezin aberatsa ta ugaria dela esan zuen Mitxelena'k bere *Historia de la Literatura Vasca'n* (1960).

Gaurkoz, kulturazko literatura ere ez dugu hain urri (hobeto esan, kultista, landua). Munduko azken bolarak modaz edo bizitzak beharturik sortzen doan era berriko literaturatik emaitza askorik ez bada ere ez uste izan eginezagaitik danik, baizik diranak nun argitaratu biderik ez dutelako, gure argitaldarien zuzendariak lehenera gelago begiratuz bigi direlako edo, zeren batez ere olerkian horaingo erderetakoen zorrik gabeko lanak eza-gutzen bai ditugu. Bestalde, argitaratzen neurriak erakusten digu literatura landuaren gradua: Ilero bitik hiru liburura argitaratzen dira aspaldiko lau urte honetan. Aldizkariak, berriz, ugariegi ere baditugu, sakabanaturik euskeraren indarrari ta batasunari behar bezala lagundu ahal izateko. Oso tristes da gertaera hau, ta askorentzat mingarri bada ere, hemen, zabalkunde eta kulturaz hoberean direnak bakarrik aipatuko ditugu: Baionako *Herria*, eta ZERUKO ARGIA asterokoak, eta *Egan*, *Jakin* ta *Otoizlari* kultura aldizkari bezala, ta *Olerki* euskal poesi utsezko aldizkari bezala.

(9 garren orrialdean jarraitzen du)

## ZANGOTZA'KO LORE-JOKOAK



Napsarroa zaretetik aize onak dotozkigu aspaldian. Zangotza erderaz: *Sanguesa*, Napsarroa'ren mugamugan dago, Arago'i'ri begira. Ala ere, ango Lore-Jokotan, (aurten da bigarren aldiz), erderazko ta euskerazko lanentzako sariak jarri dituzte.

Erderazkoak, amaika sari ta gai erabaki dituzte. Geienak, Napsarro'ko Kondaira, legedi ta abar, gure jakintza barruko gaita dute. Euskerazkoak iru dira:

Lendabizikoa Euskal-Jakintzako Akademiak jarri du, iru mila pezetakoa. Au irabazteko, euskeraz, era zarreko itz-neurtuetan olerki bat egin bear da.

Bigarren saria, Errokariko Batzarak eskeintzen du: au ere iru mila pezetakoa. Au eskuratzeko, Errokariko euskeran olerki bat asmatu bear da.

Irugarren saria, mila pezetakoa, Donapaleu'ko erriak eskeintzen du: Base Nabar eskualeari eskeintako olerki batentzat. Au, mila pezetako izango dezu. Lanak Abuztuaren azkenegarte bialdu dituzte. Bakoitzak bere lanaren bi kopia edo aldaketa bial bitza, makiñuz ta alde batetik bakarrik idatzia.

Izenik gabe joango da lana. Izen-abizenak, beste estalki itzi bitan jarri. Izen ontara bialdu zure lanak: Don Miguel Samaniego-Calle Mayor 37-2.º Sanguesa. Navarra.

Sariak Agorreko 15'garrenean adieraziko dira. Orra Napsarroa zaarreko anaf urrutienak, nolako ikasbidea ematen dituzten.

# Valenti

URRE-LANAK

Plaza de Zaragoza, 2 - Urrut. 11825

antziña-gauzak  
erredizak  
bezuza-galak  
erregalauk

ZALDIBAR

EDERKO BE EDERKO

Erri danak ao batez eritxia emon dau, aurtengo Santija jale...

Ondo irabazirik omena bene-tan? Iguro diran 47 urte errezka...

Iraunkor izatea da gizonari gal-iraunkor izatea da gizonari gal-

Zure bikote ganean 80 urte euki arrea, curindik tinko sazes Bitor...

VENEZUELA-TIK

Ongi etorri-beroa emon bearren sazes "Azkorgain" euskal idazle...

Ta "Azkorgain" artu idazkorta eta salatu, Zeruko Argia'k ba dau lana...

GEXORIK

Adiskide on Giatzola'tar Ker-mel gexorik dago aldixo batean...

NOR GEIGO?

Zaldibar'ko bikote bik, nor gela-goka bat jokatu dabe: zefiek pe...

Lenengo, bikote bata urten zan uita batsalle, Urkiola ganean ez...

Beste bikoteak be, gitxiago izan nai ez ta, bardiheko bideak urra...

Dala dala, bapez oia pozoidunak baño. Alangoak izan ziran nurbait...

ALDAKAITZ

Euskaldunen alfabetizazioa

Herri literaturaren emaitza

(I garren orrialdeki)

Baiaña beti izan behar dugu gogoan literatura landua idazle bakoitzaren...

Herri literatura baliatzen inglesak ai ziran XVIII-gn. mendearren az-

Euskeran lana egitea beti da iluna. Ez baita euskera portugesa, gaillego...

Uste dut gure Historia de la Literatura Vasca izeneko liburuetan ez da...

Montaz lanik nagusienak eta sakonenak Barandiaran'en Hojas de Eus-

Baita ere apaguen berezi bat merezi dute hortan horain lanian ari di-

ran A. Jorge de Riezu'koak eta A. Antonio Zabala'k. Lehenbizikoa Aita...

A. Zabala egiten ari dan lana ere benetan txalogarria da, bertsolari-tza...

Alpatutako bilduma hoieri begiratutxo bat aski da gure herri-literatu-...

Aozko literatura dugu lekuko herri kulturaren iturburuena, zenbat eta...

Artikulu hau irakurtzen duten askori kostako zaie euskerak aozko li-...

Bukatzeo, gauzaxo bat gogoratu nahi dioter irakurle euskalduneri...

JUAN SAN MARTIN

LIBURU BERRIAK



BIZKAI'KO AURREZKI KUTXA'K, bai Bilbo'n eta bai Bizkai guzian egundoko lana...

Zure diru arruarratuarentzat CAJA DE AHORROS VIZCAINA etxea dezu onena.

Amar Etxe morrol Bilbo'n 60 Etxe morrol Bizkai'ko erririk Nagusienetan.

La CAJA DE AHORROS VIZCAINA realiza en Bilbao y la Provincia la más extensa obra benéfico-social y cultural y la más eficaz entre...

Para sus ahorros, la

CAJA DE AHORROS VIZCAINA

Oficinas Centrales: Plaza de España, Bilbao Teléfono 24.36.00 (varias líneas)

10 Agencias urbanas. - 60 Agencias y Sucursales en los pueblos más importantes de la Provincia.

Agencia en Madrid: I.C.C.A., Alcalá, 27. - Teléfono 2.21.49.95

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten diru ganadu on, indartsuak, Eta nora po jakin bear du baserriar burutsuak...

FANDERIA

ERREENTERI

LUZAIDE'KO KANTIAK-J. M. Satrustegi. AUSPOA saillean 05'gu-

Ibañeta gainetik bera begiratu ta an ezer jakingarririk artitu diteke-

Luzaide'k beste zorion bat izan du: an urtetan bizi izan zala J. M. Satrustegi...

Ameriketa aldean diran artzai euskalduneri ere baliatzen zitzaien al-...

Urte aieran milla kontu zar bil-du zigan Satrustegi'opez eta orain...

IRU BERTSOLARI AUSPOA argi dator beste ala ba-tek.

Bere itzurretan, zeatz-meatz ematen dizkigu Aita mauala'k bertsolari...

Agustin Zakarra, Astescu'n jaioa dezu. Esmarrizaga basarrian bizi ta pipa-artzailera bera. Ispilluari...

Patxi Bakallo, Errederi'ko semea zan. Aren izena: Juan Frontizko Belauzaran eta Zabala. Bai...

Pedro Santa Cruz eta Etxebeste, Andoainen jaioa izan zan, Antzizu basarrian. Oni bere lenengo emazte...

Orra mitxkatzeo berri-punta batzuek. Beste guzia jakin nui duanak, eros beza liburua ta an arkituko di-

Orra mitxkatzeo berri-punta batzuek. Beste guzia jakin nui duanak, eros beza liburua ta an arkituko di-



Oyal eta eforru almazena Paregabekoak Bikainenak

GARIBAY, 4 - TELF. 14304

DONOSTIA